

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (osmého senátu)

3. září 2020*

„Řízení o předběžné otázce – Letecká doprava – Nařízení (ES) č. 261/2004 – Článek 7 – Právo na náhradu škody v případě zpoždění nebo zrušení letu – Způsoby náhrady škody – Nárok vyjádřený v národní měně – Vnitrostátní ustanovení nedovolující věřiteli zvolit si měnu“

Ve věci C-356/19,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Sądu Rejonowego dla m. st. Warszawy XV Wydział Gospodarczy (obvodní soud pro hl. m. Varšavu, 15. obchodní oddělení, Polsko) ze dne 16. dubna 2019, došlým Soudnímu dvoru dne 3. května 2019, v řízení

Delfly sp. z o.o.

proti

Smartwings Poland sp. z o. o., dříve Travel Service Polska sp. z o.o.

SOUDNÍ DVŮR (osmý senát),

ve složení L. S. Rossi, předsedkyně senátu, J. Malenovský (zpravodaj) a F. Biltgen, soudci,

generální advokát: P. Pikamäe,

vedoucí soudní kanceláře: A. Calot Escobar,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za Delfly sp. z o.o. J. Pruszyńskim, advokatem,
- za Smartwings Poland sp. z o. o., dříve Travel Service Polska sp. z o.o. M. Skrzypkem, advokatem,
- za polskou vládu B. Majczynou, jako zmocněncem,
- za Evropskou komisi B. Sasinowskou a N. Yerrell, jako zmocněnkyněmi,

s přihlédnutím k rozhodnutí, přijatému po vyslechnutí generálního advokáta, rozhodnout věc bez stanoviska,

vydává tento

* Jednací jazyk: polština.

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 7 odst. 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 261/2004 ze dne 11. února 2004, kterým se stanoví společná pravidla náhrad a pomoci cestujícím v letecké dopravě v případě odepření nástupu na palubu, zrušení nebo významného zpoždění letů a kterým se zrušuje nařízení (EHS) č. 295/91 (Úř. věst. 2004, L 46, s. 1; Zvl. vyd. 07/08, s. 10).
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi společnostmi Delfly sp. z o. o. a společností Smartwings Poland sp. z o. o., dříve Travel Service sp. z o.o., leteckým dopravcem, ve věci návrhu na náhradu škody na základě nařízení č. 261/2004.

Právní rámec

Unijní právo

- 3 Bod 1 odůvodnění nařízení č. 261/2004 zní:
„Činnost [Evropské unie] v oblasti letecké dopravy [by] měla mimo jiné směřovat k zajištění vysoké úrovně ochrany cestujících. Kromě toho by měl být obecně brán zásadní zřetel na požadavky ochrany spotřebitele.“
- 4 Článek 3 odst. 1 tohoto nařízení stanoví:
„Toto nařízení se vztahuje:
a) na cestující odlétající z letiště umístěného na území členského státu, na které se vztahuje Smlouva;
b) na cestující odlétající z letiště umístěného na území třetí země na letiště umístěné na území členského státu, na které se vztahuje Smlouva, pokud neobdrželi náhradu nebo odškodnění a nebyla jim poskytnuta pomoc v této třetí zemi a pokud je provozující letecký dopravce dopravcem Společenství.“
- 5 Článek 7 uvedeného nařízení, nadepsaný „Právo na náhradu škody“, stanoví:
„1. Odkazuje-li se na tento článek, obdrží cestující náhradu ve výši:
a) 250 EUR u všech letů o délce nejvýše 1 500 kilometrů;
b) 400 EUR u všech letů ve Společenství delších než 1 500 kilometrů a u všech ostatních letů o délce od 1 500 kilometrů do 3 500 kilometrů;
c) 600 EUR u všech letů nespádajících pod písmeno a) nebo b).
Při určování vzdálenosti se vychází z posledního místa určení, kam cestující v důsledku odepření nástupu na palubu nebo zpoždění přiletí později než v plánovaném čase.
[...]
3. Náhrada škody uvedená v odstavci 1 se vyplátí hotově, elektronickým bankovním převodem, bankovními příkazy nebo bankovními šeky nebo, v případě dohody podepsané cestujícím, cestovními poukazy nebo jinými službami.

[...]

Polské právo

Občanský soudní řád

- 6 Článek 321 ustawy Kodeks postępowania cywilnego (zákon, kterým se vydává občanský soudní řád) ze dne 17. listopadu 1964, ve znění účinném v době rozhodné z hlediska věci v původním řízení (dále jen „občanský soudní řád“), v § 1 stanovil, že soud nesmí rozhodnout o nároku, který nebyl zahrnut do návrhu, ani návrh překročit.
- 7 Článek 505¹ § 1 občanského soudního řádu, jenž upravuje zjednodušené řízení, stanoví, že v takovém řízení se rozhoduje o nárocích vyplývajících ze smluv tehdy, když hodnota předmětu sporu nepřesahuje 20 000 [polských zlotých (PLN) (přibližně 4 487 eur)], a v případě nároku vyplývajících z ručení, ze záruky nebo z rozporu s kupní smlouvou u zboží prodávaného spotřebiteli tehdy, když uvedenou částku nepřesahuje hodnota předmětu smlouvy.
- 8 Článek 505⁴ § 1 věta první občanského soudního řádu zní:
„Změna žaloby je nepřípustná.“

Občanský zákoník

- 9 Článek 358 ustawy Kodeks cywilny (občanský zákoník) ze dne 23. dubna 1964, ve znění účinném v době rozhodné z hlediska věci v původním řízení (Dz. U. z roku 2018, č. 1025), stanoví:
„§ 1. Je-li předmětem závazku, jenž má být splněn na území Polské republiky, peněžitá částka vyjádřená v cizí měně, může dlužník plnit v polské měně, ledaže zákon, soudní rozhodnutí, z něhož závazek vyplývá, nebo právní jednání stanoví, že má být plněno výhradně v cizí měně.
§ 2. Hodnota cizí měny se určuje podle průměrného kurzu vyhlášeného Polskou národní bankou ke dni, kdy se pohledávka stává splatnou, ledaže zákon, soudní rozhodnutí nebo právní jednání stanoví jinak.
§ 3. Je-li dlužník v prodlení s plněním, může věřitel požadovat plnění v polské měně podle průměrného kurzu vyhlášeného Polskou národní bankou ke dni, v němž bude platba provedena.“

Spor v původním řízení a předběžné otázky

- 10 Paní X měla u leteckého dopravce Smartwings Poland, dříve Travel Service, usazeného ve Varšavě (Polsko), potvrzenou rezervaci na let, který jí měl umožnit přepravit se z města A nacházejícího se ve třetí zemi do města B nacházejícího se v Polsku. Dne 23. července 2017 se včas dostavila k odbavení pro tento let. Let byl o více než tři hodiny zpožděn. Nebylo zjištěno, že by paní X obdržela ve třetí zemi náhradu, odškodnění nebo pomoc ve smyslu čl. 3 odst. 1 písm. b) nařízení č. 261/2004.
- 11 Paní X, které na základě čl. 7 odst. 1 tohoto nařízení vznikl nárok na náhradu škody ve výši 400 eur, postoupila svou pohledávku společnosti Delfly usazené ve Varšavě. Delfly následně podala k předkládajícímu soudu žalobu, kterou se domáhala, aby uvedený soud uložil společnosti Smartwings Poland, dříve Travel Service povinnost zaplatit jí částku 1 698,64 PLN, jež podle směnného kurzu stanoveného Polskou národní bankou ke dni podání žaloby odpovídala částce 400 eur. Z vysvětlení

poskytnutého předkládajícím soudem vyplývá, že podle článku 505¹ občanského soudního řádu se spory ze smluvních závazků projednávají v tzv. „zjednodušeném“ řízení obligatorně vždy, když sporná částka nepřesahuje 20 000 PLN (přibližně 4 487 eur).

- 12 Smartwings Poland, dříve Travel Service navrhla zamítnutí žaloby mimo jiné proto, že nárok byl – v rozporu s předpisy vnitrostátního práva – vyjádřen v nesprávné měně, a sice v polských zlotých (PLN), a nikoli v eurech. Předkládající soud uvádí, že čl. 505⁴ § 1 věta první občanského soudního řádu nestanoví pro tzv. „zjednodušené“ řízení možnost návrh jakkoli měnit. Změna měny, ve které je vyjádřen nárok, přitom musí být podle uvedeného soudu považována za změnu žaloby.
- 13 Předkládající soud zdůrazňuje, že článek 358 zákona ze dne 23. dubna 1964, občanský zákoník, byl vyložen Sądem Najwyższym (Nejvyšší soud, Polsko) v rozsudku ze dne 16. května 2012 ve věci III CSK 273/11. Uvádí, že pohledávka dotčená v uvedené věci byla vyjádřena v cizí měně a že strany se neshodly na přijatelnosti jejího převedení na polské zloté (PLN). Vzhledem k tomu, že si dlužník nezvolil platbu dlužné částky v polské měně a že v tomto ohledu neexistovala mezi stranami dohoda, dospěl Sąd Najwyższy (Nejvyšší soud) k závěru, že se věřitel nemohl domáhat platby v jiné než cizí měně. Podle tohoto vrcholného soudu si může jen dlužník zvolit měnu, ve které splní svůj závazek, a to jak v případě, že plní včas, tak v případě, že je v běžném prodlení nebo zaviněném prodlení. Je-li dlužník v zaviněném prodlení s plněním závazku, jehož předmětem je peněžitá částka vyjádřená v cizí měně, má věřitel jen právo zvolit příslušný směnný kurz. Právo věřitele zvolit směnný kurz existuje navíc jen tehdy, když si dlužník zvolil polskou měnu.
- 14 Předkládající soud poukazuje rovněž na to, že na tomto rozsudku je založena judikatura, v níž vnitrostátní soudy zamítají žaloby na náhradu škody vzniklé v důsledku zpoždění letu, ve kterých byl nárok vyjádřen v národní měně, i když pohledávka byla vyjádřena v měně cizí. Předkládající soud uvádí, že soud nemá v takovém případě možnost rozhodnout, protože čl. 321 § 1 občanského soudního řádu mu zakazuje rozhodovat o nároku, který nebyl zahrnut do návrhu.
- 15 Jak plyne z předkládacího rozhodnutí, pochybnosti předkládajícího soudu vyvstávají z toho, že polské soudy nevykládají ustanovení nařízení č. 261/2004 jednotně, když hledají řešení sporů, v nichž se žalobce domáhá náhrady – vyjádřené v národní měně – z titulu škody, která mu vznikla v důsledku zpoždění letu.
- 16 Za těchto podmínek se Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy XV Wydział Gospodarczy (obvodní soud pro hl. m. Varšavu, 15. obchodní oddělení, Polsko) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:
  - „1) Musí být čl. 7 odst. 1 [nařízení č. 261/2004] vykládán v tom smyslu, že upravuje nejen rozsah povinnosti zaplatit náhradu škody, ale také způsob splnění této povinnosti?
  - 2) V případě kladné odpovědi na první otázku, může se cestující nebo jeho právní nástupce účinně domáhat zaplacení ekvivalentu částky 400 eur vyjádřeného v jiné měně, konkrétně v národní měně platné v bydlišti cestujícího, jehož let byl zrušen nebo zpožděn?
  - 3) V případě kladné odpovědi na druhou otázku, podle jakých kritérií má být určena měna, v níž se může cestující nebo jeho právní nástupce domáhat zaplacení peněžitě částky, a jaký směnný kurz má být uplatněn?
  - 4) Brání čl. 7 odst. 1 nebo jiná ustanovení nařízení [č. 261/2004] použití ustanovení vnitrostátního práva, která vedou k zamítnutí žaloby podané cestujícím nebo jeho právním nástupcem již z toho důvodu, že byl nárok nesprávně určen v národní měně platné v bydlišti cestujícího, a nikoli v eurech podle čl. 7 odst. 1 nařízení?“

K předběžným otázkám

- 17 Podstatou předběžných otázek předkládajícího soudu, jimiž je třeba se zabývat společně, je, zda musí být nařízení č. 261/2004, a zejména jeho čl. 7 odst. 1, vykládáno v tom smyslu, že se cestující, jehož let byl zrušen nebo významně zpožděn, nebo jeho právní nástupce může domáhat vyplacení náhrady škody podle tohoto ustanovení v národní měně platné v místě jeho bydliště, takže uvedené ustanovení brání takové právní úpravě nebo judikatorní praxi členského státu, podle které se žaloba podaná takovým cestujícím nebo jeho právním nástupcem za uvedeným účelem zamítne již z důvodu, že v ní byl nárok vyjádřen v této národní měně.
- 18 Článek 7 odst. 1 nařízení č. 261/2004 stanoví, že odkazuje-li se na tento článek, obdrží cestující náhradu ve výši od 250 eur do 600 eur v závislosti na vzdálenosti překonané při dotyčném letu.
- 19 Podle čl. 7 odst. 3 nařízení č. 261/2004 se náhrada škody uvedená v čl. 7 odst. 1 tohoto nařízení vyplácí hotově, elektronickým bankovním převodem, bankovními příkazy nebo bankovními šeky nebo, v případě dohody podepsané cestujícím, cestovními poukazy nebo jinými službami.
- 20 Z porovnání znění odstavce 1 a odstavce 3 zmíněného článku 7 vyplývá, že tato náhrada škody může sice být vyplacena některým ze způsobů tam uvedených, avšak pro jinou národní měnu než euro, ve které bude tato náhrada vyplacena, již obdobná možnost volby výslovně upravena není.
- 21 Z tohoto srovnání ovšem nelze argumentací *a contrario* vyvodit, že možnost volby jiné národní měny než euro je *a priori* vyloučena.
- 22 Zaprvé je totiž třeba připomenout, že hlavní cíl sledovaný nařízením č. 261/2004 spočívá, jak vyplývá zejména z bodu 1 jeho odůvodnění, v zajištění vysoké úrovně ochrany cestujících (v tomto smyslu mimo jiné viz rozsudek ze dne 17. září 2015, van der Lans, C-257/14, EU:C:2015:618, bod 26 a citovaná judikatura).
- 23 Soudní dvůr v této souvislosti rozhodl, že v souladu s tímto cílem musí být ustanovení, která cestujícím v letecké dopravě přiznávají práva, vykládána extenzivně (v tomto smyslu mimo jiné viz rozsudky ze dne 19. listopadu 2009, Sturgeon a další, C-402/07 a C-432/07, EU:C:2009:716, bod 45, jakož i ze dne 4. října 2012, Finnair, C-22/11, EU:C:2012:604, bod 23).
- 24 Z toho vyplývá, že právo na náhradu škody stanovené v článku 7 nařízení č. 261/2004 musí být vykládáno extenzivně.
- 25 V tomto ohledu je cílem nařízení č. 261/2004, jak podotkl Soudní dvůr, zajistit standardizovanou a okamžitou nápravu újmy různé povahy, kterou představují závažné nesnáze způsobené cestujícím v letecké dopravě (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 10. ledna 2006, IATA a ELFAA, C-344/04, EU:C:2006:10, body 43 a 45), a zejména náhradu škody takto poškozeným cestujícím.
- 26 Vázat právo na náhradu takové újmy na podmínku, aby náhrada byla poškozenému cestujícímu vyplacena v eurech, a nikoli v kterékoli jiné národní měně, by přitom znamenalo omezení výkonu tohoto práva, což by bylo v rozporu s požadavkem extenzivního výkladu připomenutým výše v bodě 24 tohoto rozsudku.
- 27 Zadruhé je třeba poukázat na to, že nařízení č. 261/2004 se vztahuje na cestující bez rozlišování mezi nimi podle jejich státní příslušnosti nebo jejich bydliště, neboť relevantním je kritérium stanovené v čl. 3 odst. 1 písm. a) a b) tohoto nařízení, a sice místo, kde se nachází letiště odletu těchto cestujících.

- 28 U cestujících, kterým svědčí právo na náhradu škody podle článku 7 nařízení č. 261/2004, je proto třeba mít za to, že se všichni nacházejí ve srovnatelné situaci, protože všem se poskytuje standardizovaná a okamžitá náprava újmy nahraditelné podle uvedeného článku.
- 29 V tomto ohledu musí být všechny takové unijní akty, jako je nařízení č. 261/2004, vykládány v souladu s veškerým primárním právem, včetně zásady rovného zacházení, která vyžaduje, aby se srovnatelnými situacemi nebylo zacházeno odlišně a s odlišnými situacemi stejně, není-li takové zacházení objektivně odůvodněno (mimo jiné viz rozsudek ze dne 19. listopadu 2009, Sturgeon a další, C-402/07 a C-432/07, EU:C:2009:716, bod 48).
- 30 Zavedení podmínky, podle které by částka náhrady škody stanovená v čl. 7 odst. 1 nařízení č. 261/2004, již se domáhá poškozený cestující nebo jeho právní nástupce, nesměla být vyplacena v jiné měně než v eurech, a tedy ani – jako je tomu ve věci v původním řízení – v měně platné v členském státě, který nepatří do eurozóny, by ovšem mohlo vést k rozdílnému zacházení s poškozenými cestujícími nebo jejich právními nástupci, aniž by takové rozdílné zacházení mohlo být čímkoli objektivně odůvodněno.
- 31 Z výše uvedeného vyplývá, že odepřít cestujícímu, jemuž svědčí právo na náhradu škody na základě čl. 7 odst. 1 tohoto nařízení, možnost domáhat se vyplacení částky této náhrady v národní měně platné v místě jeho bydliště, by bylo neslučitelné s požadavkem vykládat práva cestujících v letecké dopravě uvedených v nařízení č. 261/2004 extenzivně, jakož i se zásadou rovného zacházení s poškozenými cestujícími a jejich právními nástupci.
- 32 Zatřetí je třeba podotknout, že s ohledem na výše uvedené je nevyhnutelným předpokladem vyplacení částky náhrady škody v národní měně platné v místě bydliště dotyčného cestujícího přepočítání z eur na tuto měnu.
- 33 Vzhledem k tomu, že nařízení č. 261/2004 neobsahuje v tomto ohledu žádný údaj, spadají podmínky přepočtu, včetně určení příslušného směnného kurzu, i nadále do vnitrostátního práva členských států, přičemž musí být dodrženy zásady rovnocennosti a efektivity.
- 34 S ohledem na výše rozvedené úvahy je třeba na položené otázky odpovědět tak, že nařízení č. 261/2004, a zejména jeho čl. 7 odst. 1, musí být vykládáno v tom smyslu, že se cestující, jehož let byl zrušen nebo významně zpožděn, nebo jeho právní nástupce může domáhat vyplacení náhrady škody podle tohoto ustanovení v národní měně platné v místě jeho bydliště, takže uvedené ustanovení brání takové právní úpravě nebo judikatorní praxi členského státu, podle které se žaloba podaná takovým cestujícím nebo jeho právním nástupcem za uvedeným účelem zamítne již z důvodu, že v ní byl nárok vyjádřen v této národní měně.

K nákladům řízení

- 35 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (osmý senát) rozhodl takto:

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 261/2004 ze dne 11. února 2004, kterým se stanoví společná pravidla náhrad a pomoci cestujícím v letecké dopravě v případě odepření nástupu na palubu, zrušení nebo významného zpoždění letů a kterým se zrušuje nařízení (EHS) č. 295/91, a zejména jeho čl. 7 odst. 1, musí být vykládáno v tom smyslu, že se cestující, jehož let byl zrušen nebo významně zpožděn, nebo jeho právní nástupce může domáhat vyplacení náhrady škody podle tohoto ustanovení v národní měně platné v místě jeho bydliště, takže

uvedené ustanovení brání takové právní úpravě nebo judikatorní praxi členského státu, podle které se žaloba podaná takovým cestujícím nebo jeho právním nástupcem za uvedeným účelem zamítne již z důvodu, že v ní byl nárok vyjádřen v této národní měně.

Podpisy